

DIJİTAL FOLKLOR

Üçüncül sözlü kültür döneminde [#halk anlatıları](#)

ÜMİT OĞUR

Van, 2024

Dijital Folklor

Üçüncül Sözlü Kültür Döneminde Halk Anlatıları

Yazar

Ümit OĞUR

Kapak Çalışması

Ümit OĞUR

ISBN: 978-625-6444-31-7

1. Baskı

Mart, 2024 / Ankara

Matbaa, Satış, Yayınevi, Sertifika No: 46683

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 496

Web: grafikeryayin.com

Sayfa Tasarımı, Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

Bu kitap; 2023 yılında tamamlanan “Kültürün Dijitalleşme Süreci ve Siber Uzamda Halk Anlatılarının Dönüşümü: YouTube Örneği” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	9
Giriş	13
1. DİJİTAL ÇAĞDA FOLKLOR ARAŞTIRMALARI	23
1.1. Dijital Kültürel Miras	23
1.2. Hipotezler	27
1.3. Kapsam	29
1.4. İnternet Araştırmalarında Etik	30
1.5. Yeni Bir Araştırma Sahası	35
1.6. İnternet Folklorunda Yöntem	40
2. KÜLTÜRÜN DİJİTALLEŞME SÜRECİ	53
Kültürün Evrimi ve Teknoloji	57
Kültür ve Uygarlık Işığında Geleneğin Dijitalleşmesi	60
Endüstri-Kültür ilişkisi	64
2.1. Teknokültür	70
Simülasyon ve Simülakrlar	74
Metaverse ve Kültür	77
Bilginin Dijitalleşmesi ve Siborg (Cyborg) Kültürü	80
Yapay Zekâ	83
2.2. Dijitalleşen Dünyanın Kültürünü Anlamak	87
Sosyal Medya ve Küresel İletişim Kültürü	90
TikTok: Eğlence Kültürünün Küreselleşmesi	92
Emoji: Sembollerle İletişim	93
Dijital Uzamda Kimlik: Popülerlik Kaygısı ve Benliğin Sunumu	94
Siber Uzamda Arkadaşlık	101
2.3. Mem Kültürü	103
Dijital Çağın Kültür Parçacıkları: Memler (Capsler)	107
Memlerin Sınıflandırılması	113
İnternet Alt kültürü ve 4Chan	114
3. ÜÇÜNCÜL SÖZLÜ KÜLTÜR DÖNEMİNDE FOLKLOR	125
Elektronik-Dijital Ayrımı	127
3.1. Dijitalleşme ve Folklor	129
3.2. Sözlü Kültürün Dijitalleşmesi	141
Dinleyiciden İzleyiciye	143
3.3. Dijital Ortamda Anlatı Performansı	147
3.4. Geleneksel Anlatıların Dijital Çağdaki Yansımaları	152
Mitlerin Organikliği ve Dijital İkna Araçları	152
Dijital Çağda Sözlü Dilin Deformasyonu: Efsaneler	154

UFO Anlatıları Odağında Mit ve Efsane Karşılaştırması	156
Destanlar: Epik Yasalar Çerçevesinde Geleneksel ve Dijital	164
Dijital Ortamda Halk Hikâyeleri: Ozan ve YouTuber	169
Sözlü Geleneğin Multimediyatikleşmesi: Masallar	173
Dijital Mekânda Sözlü Performans: Fıkralar	179
3.5. Üçüncül Sözlü Kültür Dönemi ve Yeniden Üretilen Dijital Anlatılar	181
4. SONUÇ	197
KAYNAKLAR	211

Yazar Hakkında

Ümit Oğur 1986 yılında Van'da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı lisans programından mezun oldu (2003-2007). 2011'de tezsiz yüksek lisansını tamamlayan Oğur, 2017 yılında Türk Dili alanında tezli yüksek lisansa başladı ve Van'da yaşayan Azerbaycan Türkleri'nin ağız özelliklerini araştırdığı yüksek lisans tezini sundu. Oğur, 2019 yılında "Somut Olmayan Kültürel Miras" öncelikli alanında doktora kabul edildi. Bu tarihten sonra Türk Halk Bilimi alanında akademik çalışmalar yapmaya başladı ve doktora süresince çeşitli ulusal ve uluslar arası sempozyumlarda bildiriler sundu, görevler aldı ve makaleler yayınladı. Doktoranın ilk döneminde ana akım folklor konularıyla ilgilenerek bu çerçevede araştırmalar yapan yazar, sonraki süreçte dijital kültür sahasına yöneldi ve bu konuda bildiriler sunmaya, makaleler yayınlamaya başladı. 2023 yılında "*Kültürün Dijitalleşme Süreci ve Siber Uzamda Halk Anlatılarının Dönüşümü: YouTube Örneği*" adlı doktora tezini tamamlayarak doktor ünvanı alan Oğur, 2024 yılında Van YYÜ Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü etkinlikleri kapsamında "*Dijital Folklor*" başlıklı bir kişisel konferans verdi. Dijital teknolojilerle yakından ilgilenen yazar, grafiker kimliğiyle çok sayıda şirkete kurumsal kimlik tasarladı, bilimsel yayınlarda dizgi ve mizanpajlar yaptı ve üniversite düzeyinde eğitim materyalleri üretti. Ümit Oğur, dijital bağlamlarda yer alan folklorik yapılarla ilgili yayınlar üretmeye ve akademi serüvenini bu yönde derinleştirmeye devam etmektedir.

ÖN SÖZ

İletişim teknolojilerinde son yıllarda yaşanan gelişmeler sonucunda; yeni iletişim biçimleri, sosyalleşme pratikleri ve bunlara bağlı olarak dijital bir kültür ortamı belirlemiştir. Ortaya çıkan bu yeni etkileşimli saha, kültürü inceleyen sosyal bilim disiplinleri için yeni araştırma bağlamları doğurmuştur. Söz konusu dijital kültür uzamlarının, toplu halde halk kabulleriyle birlikte yeni davranış örüntüleri meydana getirdikleri ve bu nedenle de halkbilim çerçevesinde ele alınabilecek yeni inceleme nesnelere barındırdıkları görülmektedir. Halkbilim alanında yapılan bu çalışmada da Türk folklorunun, halk anlatısı odağında, dijital kültür ortamlarında hangi şekillerde icra edildikleri incelenmektedir.

Dijital kültür üzerine yapılan akademik çalışmalara bakıldığında özellikle son yıllarda önemli bir artış görülmektedir. Türkiye sahasında ve yurtdışında gerçekleştirilen araştırmaların çoğu zaman “dijitalleşme” odağında yapılandırıldıkları ve kavram setinin bu olgu üzerine inşa edildiği tespit edilmektedir. Ülkemizde ortaya konan dijital kültür literatürünün büyük oranda akademik tezlerden oluştuğu söylenebilir. Bu noktada ilgili çalışma alanının sürekli güncellendiği ve bu nedenle genele uygulanabilecek teorik yaklaşımların tutarlılığında birtakım eksikliklerin olduğu belirtilmelidir. Dijital alanda yapılan bir araştırma, bazı durumlarda iki yıl gibi kısa bir sürede güncelliğini yitirebilmekte ve daha yeni kavramsal çerçevelerin oluşturulması gerekebilmektedir. Bu anlamda dijital kültür çalışmalarında zamandan bağımsız yaklaşımlara ve varsayımsal olarak kendisini tekrar eden genel davranış örüntülerine odaklanılması gerekmektedir.

Türk halk kültürü, en arkaik dönemlerden bugünün dijital çağına kadar her dönemde eşsiz anlatılar üretmiştir. Türk halk folkloru tarihin her döneminde yaratıcı detaylar barındıran halk sanatı örnekleri sunmaktadır. Türk halkının yaşadığı coğrafyaların etnik çeşitliliği, üretilen folklor çıktılarının katmanlı ve çok yönlü olmasını beraberinde getirmiştir. Bugüne gelindiğinde dijital ortamlarda Türk sözlü geleneğinin çeşitli şekillerdeki yansımalarına rastlamak mümkündür. Sanal iletişimin insan topluluklarının temel sosyalleşme biçimlerini derinden etkilediği

dijital çağda Türk folklorunun bilimsel yaklaşımlarla ele alınması ve söz konusu siber ortamın etnografisinin tespit edilmesi önemli ve gereklidir. Türk halkının internet ortamında üretilen anlatı performanslarının bilimsel yaklaşımlarla incelenmesi, yapısal olarak analiz edilmesi ve çözümlenerek kayıt altına alınması Türk sözlü kültürünün dijital ortamlardaki yansımalarını göstermesi bakımından önemlidir. Bunun yanında Türk halk anlatılarının dijital mekanizmalar aracılığıyla elektronik ortamda hangi biçimlerde temsil edildiklerinin ve ne tür dönüşümler geçirdiğinin ortaya konması, dijital kültürel mirasın teknik süreçlerle açıklanmasını da beraberinde getirecektir.

Dijitalleşme ve sanal ortamlarda folklorun dönüşümü konusundaki düşünceler ışığında şekillendirilen bu çalışmada; geleneksel folklor ürünlerinin dijitalleşen sosyalleşme bağlamlarında hangi şekilde icra edildikleri temsil, dönüşüm ve yeniden üretim mekanizmalarıyla ele alınmıştır. Çalışma, internet ortamında uzun süre vakit geçirilerek elde edilen etnografik bakışı merkeze alan ve nitel gözleme dayalı incelemelere sonucunda ortaya konan teorik yaklaşımlar içermektedir. Bu doğrultuda üç ana bölüme ayrılan araştırmanın ilk kısmında; dijital bağlamlarda gerçekleştirilecek akademik çalışmaların saha, yöntem, etik çerçeve gibi yönlerden nasıl ele alınmaları gerektiği konusundaki tecrübeler yer verilmiştir. Bu bölümde halkbilimsel referanslarla birlikte yeni paradigmalara da yer verilmiş ve yazarın yıllar süren dijital kültür araştırmaları sonucunda ulaştığı araştırma teknikleri detaylandırılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde dijital kültür kavramı tüm alt değişkenleriyle açıklanmaya ve dijitalleşme süreci kavramsal bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır. Bu bölümde endüstri- kültür ilişkisi, yazı öncesi ve sonrası kültür dönemleri ve folklorun dijitalleşme aşamaları önemli teknolojik gelişmeler ışığında tartışılmıştır. Üçüncü bölümde folklorun dijital ortamlardaki yansımaları, geleneksel-dijital momentindeki karşılaştırmalarla ele alınmıştır. Folklorun dijital iletişim çağında hangi şekillerde üretildiğinin tartışıldığı bu bölümde; televizyon, radyo ve sinema gibi dijital öncesi dönemde şekillenen sözlü kültür ile sosyal medya uygulamalarıyla sanal iletişimin yaygınlaştığı dijital dönemde ortaya çıkan sözlü kültür arasındaki ayrım vurgulanmıştır. “Dijital” ve “folklor” kavramlarının gözlemlenebilir kesimleri, teorik bir arka plan yaratılarak

KAYNAKLAR

- Abernathy F. E. (1997). Classroom Definitions of Folklore. F. E. Abernathy & C. Fiedler (Eds.), *In Between the Cracks of History: Essays on Teaching and Illustrating Folklore* (pp. 3-9). Nacogdoches: Texas Folkoore Society.
- Aça, M. (2019). Toplumlaşma ve Toplumsallaşma Eşiğinde Kültür. Mustafa Aça (Ed.), *Halk Bilimi El Kitabı* içinde (1-12). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Adams, R. G. ve Blieszner, R. (1994). An Integrative Conceptual Framework For Friendship Research. *Journal of Social and Personal Relationships*, Volume 11, 163-319.
- Adorno, T. W. (2020). *Kültür Endüstrisi: Kültür Yönetimi*. (Çev. Nihat Ülner, Mustafa Tüzel ve Elçin Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2014). *Aydınlanmanın Diyalektiği*. (Çev. Nihat Ülner ve Elif Öztarhan Karadoğan). İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.
- Agger, B. (2004). *The Virtual Self: A Contemporary Sociology*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Akkaş, C. ve Bakırtaş, H. (2019). Sosyal Ağlarda Arkadaşlık: Facebook Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt/Volume:18 - Sayı/Issue:72, 1884-1902.
- Akyol, M. ve Arıca, F. A. (2016). Use of social media in a tourism destination: Users generated content in #Turkeyholiday. *Journal of Tourism Theory and Research*, Volume: 2(2), 98-111.
- Aldama, F. L. (2022). TikTok Industrial Complex; Or Twenty-First-Century Transculturative Creative Critical Collaboratory? Trevor Boffone (Ed.), *TikTok Cultures in The United States* içinde (126-129). New York: Routledge.
- Alptekin, A. B. (1997). *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- And, M. (1970). *100 Soruda Türk Tiyatrosu Tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Apte, M. L. (1992). Humor. Richard Bauman (Ed.), *Folklore, Cultural Performances and Popular Entertainments* içinde (67-75). New York: Oxford University Press.
- Armstrong, K. (2006). *Mitlerin Kısa Tarihi*. (Çev. Dilek Şendil). İstanbul: Merkez Kitapçılık Yayıncılık.

- Artun, E. (2009a). *Anonim Türk Halk Edebiyatı Nesri*. İstanbul: Kitabevi.
- Artun, E. (2009b). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*. İstanbul: Kitabevi.
- Artun, E. (2011). *Türk Halk Edebiyatına Giriş*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Artun, E. (2015). *Türk Halkbilimi*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Aslan, E. (2008). *Türk Halk Edebiyatı*. Ankara: Maya Akademi.
- Aslan, F. (2012). Halk Bilimsel Bir Terim Olarak “Efsane” Üzerine Bazı Dikkatler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 23, 81-90.
- Aytaç, Ö. ve Tan, M. (2019). Arkadaşlık Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 29, Sayı: 1, 345-359.
- Aziz, A. (1981). *Radyo ve Televizyona Giriş* (2. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Babbage, C. (2009). *On The Economy of Machinery and Manufactures*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Banarlı, N. S. (1983). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi I*. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Banks, M. A. (2008). *On The Way To The Web: The Secret History of The Internet And Its Founders*. California: Apress.
- Bars, M. E. (2018). İnternet Folkloru: Netlore. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:6, Sayı:15, 160-179.
- Bars, M. E. (2021). Folklorizm, Fakelore, İcat Edilmiş Gelenek ve Reklam. *Bingöl Araştırmaları Dergisi*, Güz, 27-50.
- Barth, F. (2001). Giriş (Çev. Ayhan Kaya ve Seda Gürkan). Fradrik Barth (Ed.), *Etnik Gruplar ve Sınırları: Kültürel Farklılığın Toplumsal Organizasyonu* içinde (11-40). Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Barthes, R. (1990). *Çağdaş Söylenler*. (Çev. Tahsin Yücel). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.
- Barthes, R. (1996). *Camera Lucida: Fotoğraf Üzerine Düşünceler* (Çev. Reha Akçakaya). İstanbul: Altıkırkbeş Yayın. (Eserin orijinali 1980 yılında yayımlanmıştır).
- Bascom, W. R. (2003a). Halk Bilimi (Folklor) ve Antropoloji. (Çev. Metin Ekici). *Milli Folklor*, Yıl: 15, Sayı: 58, 162-170.

- Bascom, W. R. (2003b). Folklorun Biçimleri: Nesir Anlatılar. (Çev. R. Nur Aktaş, Banu Aktepe, Başak Değer, Ayhan Doğan, Yeliz Özay ve Kıvılcım Serdaroğlu). *Milli Folklor*, Yıl: 15, Sayı: 59, 76-95.
- Başgöz, İ. (1970). *Turkish Folklore Reader* (Ed. John R. Krueger). Bloomington: Indiana University Publications.
- Batuk, C. (2009). Mit, Tarih ve Gerçeklik Sorunu Üzerine Notlar. *Milel ve Nihal*, 6 (1), 27-53.
- Baudrillard, J. (2011). *Simülakrlar ve Simülasyon*. (Çev. Oğuz Adanır). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2016). *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*. (Çev. Oğuz Adanır). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Bauman, R. (1988). *Story, Performance and Event: Contextual Studies of Oral Narrative*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bauman, R. (1992). Performance. Richard Bauman (Ed.), *Folklore, Cultural Performances and Popular Entertainments* içinde (42-49). New York: Oxford University Press.
- Bauman, R. ve Briggs C. L. (2003) *Voices of Modernity: Language Ideologies and The Politics of Inequality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bayat, F. (2005). *Mitolojiye Giriş*. Çorum: Karam Yayınları.
- Bazancir, R. (2022). *Türkiye'de Çocuk ve Gençlik Dergilerinde Halk Edebiyatı Türleri (1928-1946)*. İzmir: Duvar Yayınları.
- Bell, D. (1999). *The Coming of Post-Industrial Society a Venture In Social Forecasting*. New York: Basic Books (Epub).
- Ben-Amos, D. (1971). Toward a Definition of Folklore in Context. *The Journal of American Folklore*, 84 (331), 3-15. <http://dx.doi.org/10.2307/539729>.
- Ben-Amos, D. (1997). Şartlar ve Çevre İçinde Folklorun Bir tanımına Doğru (çev. Metin Ekici). *Millî Folklor*, 33. Sayı, 74-87.
- Ben-Amos, D. (2007). Halk Bilgisinin (Folklorun) Bağlamı: İmalar ve Beklentiler (Çev. Metin Ekici). *Milli Folklor*, Yıl: 19, Sayı: 76, 232-243.
- Bendix, R. (1997). *In Search of Authenticity: The Formation Of Folklore Studies*. Wisconsin: The University Of Wisconsin Press.
- Berns, U. (2009). Performativity. Hühn, P., Pier, J., Schmid, W., ve Schönert, J. (Eds.), *Handbook of Narratology* içinde (370-383). Berlin/New York: Walter de Gruyter.

- Bernstein, M. S., Monroy-Hernandez, A., Harry, D., Andre, P., Panovich, K., ve Vargas, G. (2011). 4chan and /b/: An Analysis of Anonymity and Ephemerality in a Large Online Community. *MIT Computer Science and Artificial Intelligence Laboratory. Association for the Advancement of Artificial Intelligence*. 50-57. <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.692.8301&rep=rep1&type=pdf> Erişim Tarihi: 18.01.2022.
- Blackmore, S. (1999). *The Meme Machine*. Oxford: Oxford University Press.
- Blank, T. J. (2007). Examining the Transmission of Urban Legends: Making the Case for Folklore Fieldwork on the Internet. *Folklore Forum*, 37.1, 15-26.
- Blank, T. J. (2009). Folklore and The Internet: Vernacular Expression in a Digital World. Trevor J. Blank (Ed.), *Toward a Conceptual Framework for the Study of Folklore and The Internet* içinde (1-20). Logan, Utah: Utah State University Press.
- Boas, F. (2017). *Antropoloji ve Modern Yaşam*. (Çev. Deniz Uludağ). Ankara: Doğubatu Yayınları.
- Boratav, P. N. (1969). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Boratav, P. N. (1978). *100 Soruda Halk Edebiyatı*. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Boratav, P. N. (1982). *Folklor ve Edebiyat (1982) I*. İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Boratav, P. N. (1983). *Folklor ve Edebiyat (1982) II*. İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Boratav, P. N. (2007). *Nasreddin Hoca*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Boratav, P. N. (2012). *Türklerin Mitolojisi: Oğuzların - Anadolu, Azerbaycan ve Türkmenistan Türklerinin Mitolojisi*. (Çev. Recep Özbay). Ankara: BilgeSu Yayınları.
- Bordwell, D. (1985). *Narration in The Fiction Film*. Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. (Çev. Turhan Ilgaz). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bowler, G. M. (2018). Netnografi: Sanal Kültürleri ve Toplulukları İncelemek İçin Tasarlanmış Bir Yöntem. Oğuz, M. Ö., Özünel, E. Ö., Teke, S. G., Erdal, T. Nalcioğlu B., ve Safiye, Z. (Eds.), İnternet

- Folkloru: Netlore ve Netnografi içinde (25-31). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Braudel, F. (1996). *Uygarılıkların Grameri*. (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay). Ankara: İmge Kitabevi.
- Brodie, R. (1996). *Virus of The Mind The New Science of The Meme*. Seattle: Integral Press.
- Bronner, S. J. (Ed.). (2007). *The Meaning of Folklore: The Analytical Essays of Alan Dundes*. Logan, Utah: Utah State University Press.
- Bronner, S. J. (2009). "Digitizing and Virtualizing Folklore". *Folklore and the Internet: Vernacular Expression in a Digital World*, 21-66. <https://doi.org/10.2307/j.ctt4cgrx5.5>
- Bronner, S. J. (2017). Uygulamadaki Folklorun Bir Tanımına Doğru. (Çev. Ahmet Erman Aral). *Millî Folklor*, 2017, Yıl 29, Sayı 113, 93-116.
- Bronner, S. J. (2018). Halk Biliminin Dijitalleştirilmesi ve Sanallaştırılması (Çev. Şafak Yılmaz ve Zehra Bayır). Oğuz, M. Ö., Özünel, E. Ö., Teke, S. G., Erdal, T. Nalcıoğlu B., Safiye, Z. (Eds.), İnternet Folkloru: Netlore ve Netnografi içinde (45-94). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Burgess, J. ve Green, J. (2009). *YouTube Online Video and Participatory Culture*. Cambridge: Polity Press.
- Burghardt, D. (2020). *Rekonstruktionen Von Subjektornormen Und Subjektivierungen Eine Qualitative Studie Über Lifestyle-Normen Und Deren Relevanz Für Youtuber*. Wiesbaden: Springer VS.
- Burke, P. (2008). *Kültür Tarihi*. (Çev. Mete Tunçay). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Eserin orijinali 2004'te yayımlanmıştır)
- Cahoone, L. E. (2005). *Cultural Revolutions*. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press.
- Carter, D. (2018). Sanal Toplumlarda Yaşam: Sanal Dünyadaki İnsan İlişkilerinin Etnografisi (Çev. Ayşe Uğureli ve Döne Hazel Göktaş). Oğuz, M. Ö. vd. (Eds.), İnternet Folkloru: Netlore ve Netnografi içinde 95-114. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Castells, M. (2008). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Birinci Cilt Ağ Toplumunun Yükselişi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları. (Eserin orijinali 2003 yılında yayımlanmıştır)

- Choudhury, N. (2014). World Wide Web and Its Journey From Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Computer Science and Information Technologies (IJCSIT)*, Vol. 5 (6), 8096-8100.
- Cocchiara, G. (2017). *Avrupa'da Folklor Tarihi*. (Çev. Yerke Özer). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Costa, E. (2016). *Social Media in Southeast Turkey: Love, Kinship and Politics*. London: UCL Press.
- Çelik, E. (2017). Deep Web ve Dark Web: İnternet'in Derin Dünyası. *Cyberpolitik Journal*, Cilt: 2, Sayı: 4, 148-162.
- Çobanoğlu, Ö. (1998). Sözlü Kompozisyon Teorisi ve Günümüz Halkbilimi Çalışmalarındaki Yeri. Metin Özarslan ve Özkul Çobanoğlu (Eds.), *Folkloristik: Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*, Ankara, 138-170.
- Çobanoğlu, Ö. (2000). Bilim Felsefesi Bağlamında Halkbilimi ve Halkbilimsel Bilginin Teleolojik Serüveni. *Folklor/Edebiyat*, 6 (24, 2000/4) 27-42. Erişim Adresi: <https://turkoloji.cu.edu.tr/ HALKBILIM/59.php> (Erişim Tarihi: 14.01.2023).
- Çobanoğlu, Ö. (2016). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çobanoğlu, Ö. (2019). Halkbiliminde Yeni Paradigmalar Bağlamında İnternet Folkloru. *9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri* içinde (121-126). Ankara: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Çobanoğlu, Ö. (2021). *Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Danesi, M. (2017). *The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in The Age of The Internet*. London, Oxford, New York, New Delhi, Sydney: Bloomsbury Academic.
- Dawkins, R. (2001). *Gen Bencildir*. Müftüoğlu, A. Ü. (Çev.). Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.
- Dawkins, R. (2006). *The Selfish Gene*. New York: Oxford University Press.
- De Vos, G. A. (2013). Folklor ve İnternet: Netlore. (Çev. Nurulhude Baykal). *Milli Folklor*, 25/97, 246-250.
- Deleuze, G. ve Parnet, C. (1990). *Diyaloglar*. (Çev. Ali Akay). Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- Demos, T.J. (2017). *Aganist the Anthropocene: Visial Culture and Environment Today*. Berlin: Sternberg Press.
- Deren, A. S. (2006). *Sanal Ortamda Kültürel Miras Enformasyon*

Sistemlerinin Kurulması ve Türkiye İçin Durum Analizi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Diamond, J. (2004). ***Tüfek, Mikrop ve Çelik*** (Çev. Ülker İnce). Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.
- Dorson, R. M. (1978). Folklore in the Modern World. Sol Tax (Ed.), ***World Anthropology*** içinde (11-54). Paris: Mouton Publishers.
- Dorson, R. M. (2020). ***Günümüz Folklor Kuramları.*** (Çev. Selcan Gürçayır Teke ve Yeliz Diniz). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Dumézil, G. (2012). ***Mit ve Destan I - Hint-Avrupa Halklarının Destanlarında Üç İşlev İdeolojisi.*** (Çev. Ali Berktaş). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Dunbar, R. (1997). ***Grooming, Gossip, and The Evolution of Language.*** London: Faber and Faber.
- Dundes, A. (1965). What is Folklore?. ***The Study of Folklore***, 1-3.
- Dundes, A. (1997). Folklor Nedir?. (Çev. F. Gülay Mirzaoğlu). ***Milli Folklor***, Sayı 36, Kış, 74-76.
- Dundes, A. (1998a). Halk Kimdir? (Çev. Metin Ekici). ***Millî Folklor***, 37. Sayı, 139-157.
- Dundes, A. (1998b). Doku, Metin ve Konteks. (Çev. Metin Ekici). ***Millî Folklor***, Sayı 38, Yaz, 106-119.
- Dundes, A. ve Pagter. C. R. (1978). ***Work Hard and You Shall Be Rewarded: Urban Folklore From The Paperwork Empire.*** Cilt: 62. Indiana: Indiana University Press.
- Durmaz, U. (2021). Dijital Kültür Çağında Yeni Kimlik Algısı: Halkbilimi Ürünlerinin Sosyal Medyada Kimlik Oluşumuna Etkisi. Uğur Durmaz (Ed.), ***Dijital Kültür-3*** içinde (113-164). Kocaeli: Arı Sanat Yayınevi.
- Duymaz, A. (2014). 120. Yılında Halk Hikâyesi Araştırmaları Tarihine Bir Bakış. ***Akademik Kaynak (AKAD)***, 2(3), 1-23.
- Dyrud, M. A. (2018). Eleştirel Sorgulama ve İnternet: Şehir Efsaneleri Ödevi (Çev. İrem Yalçın). Oğuz, M. Ö. Vd. (Eds.), ***İnternet Folkloru: Netlore ve Netnografi*** içinde (185-196). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Eagleton, T. (2020). ***Kültür.*** (Çev. Berrak Göçer). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Edwards, P. N. (1996). ***The Closed World: Computers and the Politics of Discourse in Cold War America.*** London: The MIT Press.

- Eker, G. Ö. (2018). Gelenekten Geleceğe Halk Edebiyatı. Oğuz, M. Ö. Vd. (Eds.), *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı* içinde (399-410). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Elçin, Ş. (1993). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Elçin, Ş. (2004). *Halk Edebiyatına Giriş* (Gözden Geçirilmiş İlaveli Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Eliade, M. (2001). *Mitlerin Özellikleri*. (Çev. Sema Rifat). İstanbul: Om Yayınevi.
- Eliot, T. S. (1987). *Kültür Üzerine Düşünceler*. (Çev. Sevim Kantarcıoğlu). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Erdemli, A. (2017). *Mitostan Felsefeye*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Eren, M. (2016). Masal Motifleri, Tekrar ve Sözlü Kompozisyon Teori. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 4, Sayı: 30, 290-308.
- Eren, M. (2018a). Kurgusal Gerçek ve Halkbilimsel Gerçek Etkileşimi. *Social Sciences Studies Journal*, Vol: 4, Issue: 22, 4178-4198.
- Eren, M. (2018b). Yöntemsel Bir Kavram Olarak Türk Halk Bilimi Çalışmalarında Düşünümsellik. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 11, 168-180.
- Fidan, S. (2016). Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fludernik, M. (2009). Conversational Narration/Oral Narration. Hühn, P., Pier, J., Schmid, W., ve Schönert, J. (Eds.), *Handbook of Narratology* içinde (63-73). Berlin/New York: Walter de Gruyter.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin Doğuşu*. (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay). Ankara: İmge Kitabevi. (Eserin orijinali 1975'te yayımlanmıştır.)
- Frank, R. (2011). *Newslore: Contemporary Folklore On The Internet*. Jackson: University Press Of Mississippi.
- Geertz, C. (2010). *Kültürlerin Yorumlanması*. (Çev. Hakan Gür). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları. (Eserin orijinali 1973'te yayımlanmıştır.)
- George, A. S. H., Fernando, M., George, A. S., Baskar, T. ve Pandey, D. (2021). Metaverse: The Next Stage of Human Culture and The Internet. *International Journal of Advanced Research Trends in Engineering and Technology (IJARTET)*, Vol. 8, Issue 12, 1-10.
- Gere, C. (2019). *Dijital Kültür*. (Çev. Aydoğdu Akın). İstanbul: Salon Yayınları. (Eserin orijinali 2008'de yayımlanmıştır.)
- Gerrig, R. J. (2010). Memory. Herman, D. Jahn, M. ve Ryan, M. (Eds.),

- Routledge Encyclopedia of Narrative Theory* içinde (299-300). London-New York: Routledge.
- Gezgin, İ. (2020). *Homo Narrans: İnsan Niçin Anlatır? Mit, Masal ve Hikâyenin Arkeolojisi*. İstanbul: Redingot Kitap.
- Giannoulis, E. ve Wilde, L. R. A. (2020). Emoticons, Kaomoji and Emoji: The Transformation of Communication in the Digital Age. Elena Giannoulis and Lukas R.A. Wilde (Eds.), *Emoticons, Kaomoji and Emoji The Transformation of Communication in the Digital Age* içinde (1-22). New York and London: Routledge.
- Giddens, A. (2010). *Modernite ve Bireysel-Kimlik: Geç Modern Çağda Benlik ve Toplum*. (Çev. Ümit Tatlıcan). İstanbul: Say Yayınları. (Eserin orijinali 1991'de yayımlanmıştır.)
- Gilbert, R. K. (2001). Introduction: Why Are We Interested In Emotions?. Kathleen R. Gilbert (Ed.), *The Emotional Nature of Qualitative Research* içinde (3-16). Boca Raton, London, New York, Washington: CRC Press.
- Goffman, E. (2014). *Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu* (Çev. Barış Cezar). İstanbul: Metis Yayınları. (Eserin orijinali 1959'da yayımlanmıştır)
- Goody, J. (1992). Oral Culture. Richard Bauman (Ed.), *Folklore, Cultural Performances and Popular Entertainments* içinde (12-21). New York: Oxford University Press.
- Goody, J. ve Watt, I. (1963). The Consequences of Literacy. *Comparative Studies and History*, Vol. 5, No. 3, 304-345.
- Grimes, W. (1992). Computer As a Cultural Tool: Chatter Mounts on Every Topic. *New York Times*, 12, 13-14.
- Gülüm, E. (2017). Gelenek Kültürü Kökenli Dijital Anlatım ve Gösterimler. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güzel, A. ve Torun A. (2003). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Hames, R. (2007). The Ecologically Noble Savage Debate. *The Annual Review of Anthropology*, 36, 177-190.
- Hampl. S. (2017). *Videoanalysen Von Fernsehshows Und Musikvideos: Ausgewählte Fallbeispiele Zur Dokumentarischen Methode*. Berlin, Toronto: Verlag Barbara Budrich.
- Hancıoğlu, H. (2016). Gelenek Üzerine. *Journal of Turkish Language and Literature*, Volume: 2, Issue: 1, Winter, 175-188. doi: 10.20322/lt.56233.

- Hansen, G. (2009). Public Folklore in Cyberspace. Trevor J. Blank (Ed.), **Folklore and the Internet: Vernacular Expression in a Digital World** içinde (194-212). Utah: Utah State University Press.
- Haraway, D. (2006). **Siborg Manifestosu: Geç Yirminci Yüzyılda Bilim, Teknoloji ve Sosyalist-Feminizm**. (Çev. Osman Akınhay). İstanbul: Agora Kitaplığı. (Eserin orijinali 1991'de yayımlanmıştır.)
- Harrison, T. M. ve Barthel, B. (2009). Wielding New Media In Web 2.0: Exploring The History of Engagement With The Collaborative Construction of Media Products. **New Media & Society** Vol:11, (1&2): 155-178.
- Hartley, J., Ibrus, I., ve Ojamaa, M. (2021). **On the Digital Semiosphere Culture, Media and Science for the Anthropocene**. New York: Bloomsbury Publishing Plc.
- Hobsbawm, E. (2006). Giriş: Gelenekleri İcat Etmek. (Çev. Mehmet Murat Şahin). Eric Hobsbawm ve Terence Ranger (Eds.), **Geleneğin İcadı** içinde (1-18). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Honko, L. (2000). Halk Anlatısı Araştırma Metodları: Bu Metodların Durumu ve Geleceği. (Çev. İsmail Görkem). **Milli Folklor**, 45, s.70-87.
- Honko, L. (2003). Miti Tanımlama Problemi (Çev. Nezir Temür). **Milli Folklor**, Yıl: 15, sayı: 59, s.96-103.
- Honko, L. (2019). Miti Tanımlama Problemi (Çev. Nezir Temür). Oğuz, M. Ö. Ve Teke, S. G (Eds.), **Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2** içinde (145-153). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Howard, R. G. (1997). Apocalypse In Your In-Box: End Times Communication On The Internet. **Western Folklore**, 56 (3), 295-315.
- Howard, R. G. (2008). Electronic Hybridity: The Persistent Processes of the Vernacular Web. **Journal of American Folklore**, Volume 121, Number 480, Spring 2008, 192-218.
- Hyman, S. E. (2006). Mit ve Mitsele Ritüel Yaklaşım. (Çev. Yeliz Özay). **Milli Folklor**, Yıl 18, Sayı 69, s.118-128.
- Işık, C. (2005). Sözlü Gelenek Eserlerinin Özellikleri. **Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (SBED)**, sayı: 9, Bahar, 89-105.
- Kaban, Z. Y. (1994). Genel Sistem Teorisi ve Siberetik. **Marmara İletişim Dergisi**, Sayı: 8, Ekim, 219-226.
- Kalaycıoğulları, İ. ve Akgündüz, B. (2022). Osmanlılar ve Lamarck.

Kaygı, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 21 (1), 448-465.

- Karahisar, T. (2013). Dijital Nesil, Dijital İletişim ve Dijitalleşen (!) Türkçe. **Online Academic Journal of Information Technology**, Yaz, Cilt: 4, No: 12, 71-83.
- Kaye, D. B. V., Chen X. ve Zeng, J. (2020). The Co-Evolution Of Two Chinese Mobile Short Video Apps: Parallel Platformization Of Douyin And TikTok. **Mobile Media & Communication**, 9, no. 2, 229-253.
- Kesgin, A. (2015). Machiavelli ve Makyavelizm. **Beytulhikme An International Journal of Philosophy**, Volume 5 Issue 1, 105-139.
- Kibby, M. D. (2018). Yönlendirilebilir Elektronik Postalar: İnternet Çağında Folklor. Oğuz, M. Ö. vd. (Eds.), İnternet Folkloru: Netlore ve Netnografi içinde (163-184). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Kien, G. (2019). **Communicating With Memes Consequences In Post-Truth Civilization**. London: Lexington Books.
- King, S. A. (2018). İnternet Topluluklarının Araştırılması: Sonuçların Raporlanması İçin Önerilen Etik Kurallar. Oğuz, M. Ö. vd. (Eds.), İnternet Folkloru: Netlore ve Netnografi içinde (33-43). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Kirshenblatt-Gimblett, B. (1998). Folklore's Crisis. **Journal of American Folklore**, 111, 281-327.
- Kloet, J. D. ve Kooijman, J. (2016). Karaoke Americanism Gangnam Style. Martin Lütke ve Sascha Pöhlmann (Eds.), **Unpopular Culture** içinde (113-128). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Knobel, M. ve Lankshear, C. (2007). Online Memes, Affinities and Cultural Production. Michele Knobel ve Colin Lankshear (Eds.), A **New Literacies Sampler** içinde (199-227). Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/283968435_Online_memes_affinities_and_cultural_production (Erişim Tarihi: 18.01.2022).
- Koch, V. P. ve Oesterreicher, W. (1985). Sprache der Nähe - Sprache der Distanz: Mündlichkeit und Schriftlichkeit im Spannungsfeld von Sprachtheorie und Sprachgeschichte. **Romanistisches Jahrbuch** (Eds. Deutschmann vd.) vol. 36, no. 1, 1985, 15-43. doi: <https://doi.org/10.1515/9783110244922.15>
- Kottak, C. P. (2015). **Cultural Anthropology: Appreciating Cultural Diversity. McGraw-Hill Education**. Erişim Adresi: <https://www.mheducation.com/highered/home-guest.html> (Erişim Tarihi: 30.05.2021).

- Kozinets, R. V. (2010). *Netnography: Doing Ethnographic Research Online*. London: Sage.
- Kozinets, R. V. (2015). *Netnography*. Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/267922181_Netnography_Doing_Ethnographic_Research_Online (Erişim Tarihi: 19.06.2022).
- Kozinets, R. V. (2019). Consuming Technocultures: An Extended JCR Curation. *Journal of Consumer Research*, Volume 46, Issue 3, October, Pages 620–627, doi: <https://doi.org/10.1093/jcr/ucz034>.
- Köprülü, M. F. (1940). *Türk Saz Şairleri II: Antoloji XVI-XVIII Asırlar*. İstanbul: Kanaat Kitabevi.
- Köprülü, F. (1976). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Köprülü, M. F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Krappe, A. H. (2019). Folklor ve Mitoloji (Çev. Umay Günay). Oğuz, M. Ö. Ve Teke, S. G. (Eds.), *Halk Biliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2* içinde (137-144). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Kroeber, A. L. ve Kluckhohn, C. (1952). *Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions*. Cambridge: Massachusetts. (Papers of Peabody Museum of American Archeology and Ethnology, Harvard University, Vol. XLVII – No. 1.)
- Kulak, Ö. (2018). *Theodor Adorno: Kültür Endüstrisinin Kıskaçında Kültür*. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Kurt, B. (2020). Farklı Kültürel Zeminlerde Benzer İfade Biçimleri: Âşıklık Geleneği ve Rap Müzik. *Folklor Akademi Dergisi*, Cilt:3, Sayı: 1, 16-35.
- Lavenda, R. H. ve Schultz, E. A. (2019). *Kültürel Antropoloji Temel Kavramlar*. (Çev. Dilek İşler ve Onur Hayırlı). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Lescarbot, M. (1618). *The History of New France* (Çev. Adrian Perier). Toronto: The Champlain Society. Erişim Adresi: <https://archive.org/details/historyofnewfran01lesc/page/n7/mode/2up> (Erişim Tarihi: 10.05.2020).
- Licklider, J. C. R. (1960). Man-Computer Symbiosis. *IRE Transactions on Human Factors in Electronics*, C. HFE-1, 4-11.
- Lüthe, M. ve Pöhlmann, S. (2016). Introduction What is Unpopular Culture? Martin Lüthe ve Sascha Pöhlmann (Eds.), *Unpopular Culture* içinde (7-30). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Maddox, A. (2021). Netnography to Uncover Cryptomarkets. Robertn V.

- Kozinets and Rossella Gambetti (Eds.), ***Netnography Unlimited: Understanding Technoculture Using Qualitative Social Media Research*** içinde (24-43). New York: Routledge.
- Malinowski, B. (1927). ***Sex and Repression In Savage Society***. London: Routledge & Kegan Paul.
- Malinowski, B. (1989). İlkel Toplumlarda Cinsellik ve Baskı. (Çev. Hüseyin Portakal). İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Malinowski, B. (1990). ***Büyü, Bilim ve Din*** (Çev. Saadet Özkal). İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.
- Mannheim, K. (2002). İdeoloji ve Ütopya (Çev. Mehmet Okyayuz). Ankara: Epos Yayınları (Eserin orijinali 1929 yılında yayımlanmıştır)
- Maria, G., Zoi, A., Xanthippi, F ve Evagelia, R. (2012). Folklore Research and Its New Challenges: From the Ethnography to Netnography. ***Mediterranean Journal of Social Sciences***, Vol. 3, No. 8, April 2012, 111-117.
- Markert, J. (2004). Demographics of Age: Generational and Cohort Confusion. ***Journal of Current Issues and Research in Advertising***. Vol: 26, No: 2, Fall, 11-25.
- Markham, A. ve Buchanan, E. (2015). Etik Karar Alma ve İnternet Araştırmaları. ***Folklor/Edebiyat***, cilt:21, sayı:83. 411-431.
- Marvin, C. (1990). ***When Old Technologies Were New: Thinking About Electric Communication in the Late Nineteenth Century***. New York: Oxford University Press.
- McClelland, B. (2020). Online Orality: The Internet, Folklore and Culture in Russia. Laura Lengel (Ed.), ***Culture and Technology in the New Europe: Civic Discourse in Transformation in Post-Communist Nations*** içinde (179-191). Stamford: Ablex Publishing Corporation.
- McLuhan, M. (2020). ***Gutenberg Galaksisi: Tipografik İnsanın Oluşumu***. (Çev. Gül Çağalı Güven). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- McLuhan, M. ve Powers B. R. (2015). ***Global Köy***. (Çev. Bahar Öcal Düzgören). İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Millen, D. R. ve Patterson, J. F. (2003). Identity Disclosure and The Creation of Social Capital. ***In Proc. of CHI***, 720-721.
- Miller, D., Costa, E., Haynes, N., McDonald, T., Nicolescu, R., Sinanan, J., Spyer, J., Venkatraman, S. ve Wang, X. (2016). ***How The World Changed: Social Media***. London: UCL Press.
- Moran, B. (2002). ***Edebiyat Kuramları ve Eleştiri***. İstanbul: İletişim Yayınları.

- Morreal, J. (1997), **Gülmeyi Ciddiye Almak**, (Çev. Kubilay Aysevener, Şenay Soner), İstanbul: İris Yayınları.
- Newell, A. ve Simon, H. A. (1961). Computer Simulation of Human Thinking. **Science**, V. 134, N. 3495, 2011-2017.
- Nissenbaum, A. ve Shifman, L. (2017). Internet Memes as Contested Cultural Capital: The Case of 4chan's /b/ Board. **New Media & Society**, Vol. 119(4), 483-501.
- O'Reilly, T. (2007). What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. **Munich Personal RePEc Archive (MPRA)**, MPRA Paper No. 4580, 17-37. Erişim Adresi: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/4580/1/MPRA_paper_4580.pdf (Erişim Tarihi: 30.12.2021).
- Oğur, Ü. (2020). Netlore ve Netnografi Bağlamında Türkiye'de Dijital Kültür: "Kanalıma Hoş Geldiniz" [Bildiri]. Murat Öztürk ve Halit Yabalak (Eds.). **II. Uluslararası Türkoloji Araştırmaları Sempozyumu**, 25-26 Kasım 2020, (407-441). Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Oğuz, M. (2004). Destan Tanımı ve Eski Türk Destanları. **Millî Folklor**, 16/62, 5-7.
- Oğuz, M. Ö. (2009). Somut Olmayan Kültürel Miras ve Kültürel İfade Çeşitliliği. **Millî Folklor**, Yıl 21, Sayı 82, 6-12.
- Oğuz, M. Ö. (2010). Sözel Belleğin Tarihe Tanıklığı ve Âşıkların İnanılan Biyografileri. **Millî Folklor**, Yıl 22, Sayı 87, 5-12.
- Oğuz, M. Ö., Özünel, E. Ö., Teke, S. G., Erdal, T. Nalcıoğlu B. ve B. S. Z. (Ed.). (2018) İnternet Folkloru: Netlore ve Netnografi. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Olgun, Y. (1993). Folklor Teorilerine Göre Efsanelerin Değerlendirilişi. **Millî Folklor**, 20. Sayı, 55-57.
- Olrik, A. (1994a). Halk Anlatılarının Epik Kuralları. **Millî Folklor**, 23. Sayı, Güz, 2-5.
- Olrik, A. (1994b). Halk Anlatılarının Epik Kuralları II. **Millî Folklor**, Sayı: 24, Kış, 4-6.
- Ong, W. J. (1990). **Rhetoric, Romance and Technology: Studies In The Evolution of Consciousness and Culture**. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Ong, W. J. (2005). **Orality and Literacy The Technologizing of The Word**. New York: Routledge.

- Ong, W. J. (2020). *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözüün Teknolojileşmesi*. (Çev. Sema Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları. (Eserin orijinali 1982'de yayımlanmıştır.)
- Ögel, B. (2010). *Türk Mitolojisi I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Özay, Y. (2005). UFO Anlatıları. *Milli Folklor*, Yıl: 17, Sayı: 67, 53-62.
- Özdemir, M. (2020). Elektronik Kültür Ortamında Sosyal Kodlamalar: Medyada Eğlence Kaynağı Olarak Şiddet İçerikli Mizahın Toplumsal Cinsiyetçi Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi (IJHE)*, Cilt: 6, Sayı: 13, 157-178.
- Özdemir, N. (2006). Sanal Dünyayı Köy Monografileri. *Milli Folklor*, Yıl 18, Sayı 72, 23-36.
- Özdemir, N. (2007). Osmanlı Tüketim Kültürü, Eğlence ve Yazılı Medya İlişkisi. *Milli Folklor*, Yıl: 19, Sayı: 73, 12-22.
- Özdemir, N. (2013). SOKÜM, Medya ve Yeni Teknolojiler. M. Öcal Oğuz, Evrim Ölçer Özünel ve Selcan Gürçayır Teke (Eds.), *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Geleceği Türkiye Deneyimi* içinde (51-63). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Özdemir, Y. (2021). Post-Truth ve Folklor: Hakikat Sonrası Dönemde Gelenek Bilgisinde Sapmalar. Uğur Durmaz (Ed.), *Dijital Kültür - 3: Tradijital - Post Truth - Memetik - Kimlik - Medya - İnternet - Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları* içinde (13-60). İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.
- Öztemel, E. (2020). Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği. Muzaffer Şeker, Yasin Bulduklı, Cem Korkut ve Mürsel Doğrul (Eds.), *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği* içinde 95-112. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi. Erişim Adresi: <https://www.tuba.gov.tr/files/yayinlar/bilim-ve-dusun/Bili%C5%9Fim%20Teknolojileri%20ve%20C4%B0leti%C5%9Fim%20Birey%20ve%20Toplum%20G%C3%BCvenli%C4%9Fi.pdf> (Erişim Tarihi: 08.01.2023).
- Öztemiz, S ve Yılmaz, B. (2018). Open Access To Digitized Cultural Heritage: A Model Proposal For Turkey. *DTCF Dergisi*, 58.2, 1647-1666.
- Palfrey, J. ve Gasser, U. (2008). *Born Digital: Understanding The First Generation Of Digital Natives*. New York: Basic Books.
- Palfrey, J. ve Gasser, U. (2017). *Doğuştan Dijital: Dijital Yerlilerin İlk Kuşağını Anlamak* (Çev. Nagihan Aydın). İstanbul: İKÜ Yayınevi. (Eserin orijinali 2008'de yayımlanmıştır)

- Patai, R. (1972). *O Mito e O Homem Moderno* (Çev. Octavio Mendes Cajado). Sao Paulo: Editora Cultrix.
- Patterson, A. ve Ashman, R. (2021). Getting Up- Close and Personal With Influencers The Promises and Pitfalls of Intimate Netnography. Robert V. Kozinets and Rossella Gambetti (Eds.), *Netnography Unlimited: Understanding Technoculture Using Qualitative Social Media Research* içinde (241-248). New York: Routledge.
- Postman, N. (1990). *Televizyon Öldüren Eğlence Gösteri Çağında Kamusal Söylem*. (Çev. Osman Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *MCB University Press*, Vol. 9 No. 5, 1-6.
- Prince, G. (1982). *Narratology The Form and Functioning of Narrative*. Berlin/New York/Amsterdam: Mouton Publishers.
- Propp, V. (1998). *Folklor: Teori ve Tarih* (Çev. Necdet Hasgül ve Tolga Tanyel). İstanbul: Avesta Yayınları.
- Propp, V. (2009). *Morphology of The Folktale*. (Çev. Laurence Scott). Austin (Teksas): University of Texas Press. (Eserin orijinali 1968'de yayımlanmıştır.)
- Qafarlı, R. (2000). *Mif, Nağıl və Əfsanə: Epik Ənənədə Janrlararası Əlaqə*. Bakı: ADPU.
- Raglan, L. (2019). *Mit ve Ritüel* (Çev. Evrim Ölçer Özünel). Oğuz, M. Ö. Ve Teke, S. G. (Eds.), *Halk Biliminde Kuram ve Yaklaşımlar 2* içinde (189-197). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
- Rekret, P. (2019). Seeing Like a Cyborg? The Innocence of Posthuman Knowledge. Chandler D. ve Fuchs C. (Eds.), *Digital Objects Digital Subjects: Interdisciplinary Perspectives on Capitalism, Labour and Politics in the Age of Big Data* içinde (81-94). London: University of Westminster Press.
- Rintel, S. (2013). Crisis Memes: The Importance of Templatability to Internet Culture and Freedom of Expression. *Australasian Journal of Popular Culture*, Volume 2 Number 2, 253-271. doi: 10.1386/ajpc.2.2.253_1.
- Ritzer, G. (2011). *Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme* (Çev. Şen Süer Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Rivers, A. H. L. F. P. (1906). *The Evolution of Culture and Other Essays*. London: Clarendon Press.

- Roush, J. (1997). Folklore Fieldwork on the Internet: Some Ethical and Practical Considerations. Francis E. Abernathy (Ed.), ***Between the Cracks of History: Essays on Teaching and Illustrating Folklore*** içinde (42-53). Nacogdoches: Texas Folkoore Society.
- Rzayeva, S. (2021). Dijital Kültürde Memler. Uğur Durmaz (Ed.), ***Dijital Kültür - 3*** içinde (61-84). Kocaeli: Arı Sanat Yayınevi.
- Saatcioğlu, E. (2019). ***Bir Sosyal Medya Platformu Olarak Instagram Kullanım Güduleri: Kullanıcıların Kimlik Sunumu Üzerine Bir Araştırma***. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sakaoğlu, S. (1976). ***101 Anadolu Efsanesi***. İstanbul: Damla Yayınevi.
- Sakaoğlu, S. (1980). ***Anadolu-Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tip Kataloğu***. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2009). Masalların Oluşumu Üzerine Farklı Bir Yaklaşım. ***Millî Folklor***, Yıl: 21, Sayı: 84, 13-17.
- Sakaoğlu, S. (2011). ***Halk Hikâyeleri***. (Eds. Ali Berat Alptekin ve Çiğdem Kara). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Sakaoğlu, S. (2013). Geleneksel Fıkra - Modern Fıkra. ***Millî Folklor***, Yıl: 25, Sayı: 97, 70-75.
- Sanders, B. (2017). ***Öküzün A'sı: Elektronik Çağda Yazılı Kültürün Çöküşü ve Şiddetin Yükselişi***. (Çev. Şehnaz Tahir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Eserin orijinali 1994'te yayımlanmıştır.)
- Sapir, E. (1924). Culture, Genuine and Spurious. ***The American Journal of Sociology***, Volume: XXIX, Number: 4, 401-429.
- Saussure, F. (1983). ***Cours de Linguistique Generale/Course in General Linguistics***. London: Duckworth.
- Schwab, K. (2016). ***The Fourth Industrial Revolution***. Switzerland: World Economic Forum.
- Semon, R. (1921). ***The Mneme***. London: George Allen & Unwin Ltd Ruskin House.
- Serafinelli, E. (2018). ***Digital Life On Instagram: New Social Communication of Photography***. Bingley: Emerald Publishing.
- Seyidoğlu, B. (1992). Türk Mitolojisi ve Efsanelerinde Aile. ***Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*** içinde (571-581). Ankara: T. C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.
- Shannon, C. ve Weaver, W. (1949). ***The Mathematical Theory of Communication***. Urbana: The University of Illinois Press.

- Shifman, L. (2014). *Memes in Digital Culture*. Cambridge: MIT Press.
- Simanowski, R. (2016). *Digital Humanities and Digital Media Conversations On Politics, Culture, Aesthetics, and Literacy*. London: Open Humanities Press.
- Smith, G. R. (1993). Hermann BAUSINGER, translated by Elke DETTMER, Folk Culture in a World of Technology (Bloomington, Indiana University Press, 1990, 187 p., ISBN 0-253 31127-0). *Ethnologies*, Volume 15, Number 1, 135-137. doi: <https://doi.org/10.7202/1082545ar>.
- Sözen, M. (2013). Sinemada Anlam Yaratan Bir Öge Olarak Işık Tasarımı ve Örnek Çözümlemeler. *Selçuk İletişim*, 7, 4, 152-168.
- Swade, D. D. (2005). The Construction of Charles Babbage's Difference Engine No.2. *IEEE Annals of the History of Computing*, July-September 2005, 70-88.
- Şahin, Ç. (2020). Kapitalizm - Mekân İlişkisi: Fordist 'Sanayi/İşçi' Kenti İle Post-Fordist 'Küresel/Hizmet' Kenti Karşılaştırması Üzerinden Bir Değerlendirme. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi/Journal of Social Policy Conferences*, 79, 237-275.
- Şimşek, E. (2021). Boston Destanı'nın Arketipsel Tahlili. *Millî Folklor*, Yıl: 33, Cilt: 17, Sayı: 129, 58-71.
- Thompson, T. (2019). *Posthuman Folklore*. Jackson: University Press of Mississippi.
- Thompson, T. ve Schrempf, G. (2020). *The Truth of Myth: World Mythology In Theory and Everyday Life*. New York: Oxford University Press.
- Toffler, A. (1981). *Gelecek Korkusu Şok*. (Çev. Selami Sargut). İstanbul: Altın Kitaplar. (Eserin orijinali 1974'te yayımlanmıştır)
- Toffler, A. (2008). Üçüncü Dalga. (Çev. Selim Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayıncılık. (Eserin orijinali 1980'de yayımlanmıştır)
- Turhan, M. (1997). *Kültür Değişmeleri: Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Turing, A. M. (1950) Computing Machinery and Intelligence. *Mind*, 49: 433-460.
- Türkeş-Günay, U. (2013). Folklor ve Siber Çağ. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, Yaz, 213-221.
- Tylor, E. B. (1920). *Primitive Kültür: Researches Into the Development*

of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art and Custom Vol: 1. London: John Murray, Albemarle.

- Uygur, H. K. (2017). Mizah Anlayışının Fıkra Türü Bağlamında Elektronik Ortamda Dönüşümü. Öncül, K. ve Çek, S. (Eds.), ***Türk Fıkra Kültürü: Tanım, Tahlil, Yöntem*** içinde (175-202). Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ülger, D. K. ve Külcü, Ö. (2016). Dijitalleştirme Çalışmalarına Kültürel Miras Ölçeğinde Genel Bir Bakış: VEKAM Örneği. ***Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi***, 2 (1), 42-55.
- Ünal, B. (2019). Antroposen ve Yeni Dünya Tasarıları. ***Fine Arts*** <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.3.D0237>
- Vyvyan, E. (2017). ***The Emoji Code: How Smiley Faces, Love Hearts and Thumbs Up are Changing The Way We Communicate.*** London: Michael O'Mara Books Limited.
- Weber, S. ve Mitchell, C. (2008). Imaging, Keyboarding, and Posting Identities: Young People and New Media Technologies. David Buckingham (Ed.), ***Youth, Identity and Digital Media*** içinde (25-47). Cambridge: The MIT Press. doi: 10.1162/dmal.9780262524834.025
- Weber, M. (2012a). ***Sosyal Bilimlerin Metodolojisi*** (Çev. Vefa Saygın Ögütile). İstanbul: Küre Yayınları.
- Weber, M. (2012b). ***Ekonomi ve Toplum: Cilt: I*** (Çev. Latif Boyacı). İstanbul: Yarın Yayınları.
- Weber, M. (2012c). ***Ekonomi ve Toplum: Cilt: II*** (Çev. Latif Boyacı). İstanbul: Yarın Yayınları.
- Weller, W. (2005). Karl Mannheim und die Dokumentarische Methode. ***Zeitschrift für qualitative Bildungs-, Beratungsund Sozialforschung***, 6(2), 295-312.
- Wiener, N. (1985). ***Cybernetics or Control and Communication in The Animal and The Machine.*** Cambridge: The M.I.T. Press.
- Wilson, B ve Ryder, M. (1996). Dynamic Learning Communities: An Alternative to Designed Instructional Systems. Simonson M. R., Hays, M. Ve Hall, S. (Eds.), ***Proceedings of Selected Research and Development Presentations at the 1996 National Convention of the Association for Educational Communication and Technology*** içinde (800-809). Indianapolis: Research and Theory Division.
- Wright, R. (2007). İlerlemenin Kısa Tarihi. (Çev. Zarife Biliz ve Barış Baysal). İstanbul: Versus Yayınları.

- Yağmur, S. K. (2018). Efsane ve Mitoloji Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Efsane Mitoloji İlişkisi. *Asia Minor Studies - International Journal of Social Sciences*, Cilt: 6, Sayı: 12, 317-328.
- Yazıcı, H. (2022). Bektaşî Fıkralarında Olumlu ve Olumsuz Mizah Tarzları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı: 103, Güz-Eylül, 141-156.
- Yeşilmen, N. (2014). *Piktogramlar, İdeogramlar ve Seramik Sanatına Yansımaları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Yıldırım, D. (1992). Fıkra. Türk Dünyası El Kitabı (Üçüncü Cilt: Edebiyat) içinde s.332-340. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- Yılmaz, Ç. (2017). İnternet-Ortamlı Mem Çalışmaları: Uluslararası Alanyazına Bir Bakış ve Türkiye'deki Olanaklar. *Global Media Journal TR Edition*, 8(15), 182-207.
- Yolcu, M. A. (2019). Halk Bilimi Araştırma Kuram ve Yöntemleri. Mustafa Aça (Ed.), *Halk Bilimi El Kitabı* içinde (141-197). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Zittrain, J. L. (2014). Reflections on Internet Culture. *Journal of Visual Culture*, 13 (3), 388-394.